

Opdrachten vooraf

Opdracht 1: voorkennis

Zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord of werkwoord?

Vul de tabel verder in.

Woord	Zelfstandig naamwoord	Bijvoeglijk naamwoord	Werkwoord
hond	ja	-	-
rood	-	ja	-
knorren	-	-	ja
brief			
tarwe			
huilen			
spinnen			
weide			
bij			
plat			
hoog			

Opdracht 2: meervoudsvormen

Onderzoek m.b.v. de site <http://woordenlijst.org/> de meervoudsvormen van de zelfstandige naamwoorden hieronder.

Vul de tabel verder in.

Zelfstandig naamwoord	meervoud op -en	meervoud op -es
tarwe	-	-
bes	ja	-
groente	ja	ja
asperge	-	ja
brief		
bejaarde		
bij		
seconde		
kers		
weide		
rib		
rogge		
weg		
ruimte		
gedaante		
geboorte		

Hoofdregel

We schrijven de tussenklank als *-en*, als het linkerdeel van de samenstelling een *zelfstandig naamwoord* is dat een meervoud heeft op *-en*, maar geen meervoud op *-es*.

In andere gevallen schrijven we *-e*.

Opdracht 3: de hoofdregel toepassen

Begrijp je de hoofdregel?

Maak samenstellingen, waarbij je gebruik maakt van de hoofdregel.

Licht in het kort toe waarom je voor *-en* of *-e* kiest.

Woorden	Samenstelling	Toelichting
hond + hok	<i>honden</i> hok	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
rood + kool	rode <i>kool</i>	Rood is geen zelfstandig naamwoord.
brief + bus		
knorren + pot		
groente + soep		
spin + web		
geboorte + akte		
tarwe + bloem		
gedaante + verwisseling		
huilen + balk		

kers + pit		
rib + kast		
plat + land		
weg + kaart		
seconde + wijzer		
spin + wiel		
asperge + teelt		
bij + korf		
ruimte + gebrek		
bejaarde + huis		

Belangrijkste uitzonderingen

Uitzondering 1

In samenstellingen met *zon*, *hel* en *maan* schrijven we *-e*.

Dus: zonnestraal, maneschijn, helleveeg.

Uitzondering 2

Bij *versterkingen* schrijven we *-e*.

Dus: beregoed, apetrots.

Opdracht 4: hoofdregel of uitzondering?

Maak samenstellingen, waarbij je speciaal let op uitzonderingen.
Licht in het kort toe waarom je voor *-en* of *-e* kiest.

kip + hok	kippenhok	Hoofdregel: zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
rogge + brood	roggebrood	Hoofdregel: rogge heeft geen meervoudsvorm.
zon + bloem		
bes + sap		
hel + vuur		
reus + mooi		
hoog + school		

Tenslotte

Je hebt nu kennis gemaakt met de hoofdregel en de *belangrijkste* uitzonderingen. Gebruik bij twijfel de site <http://woordenlijst.org/>.

Antwoorden

Opdracht 1: voorkennis

Zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord of werkwoord?

Vul de tabel verder in.

Woord	Zelfstandig naamwoord	Bijvoeglijk naamwoord	Werkwoord
hond	ja	-	-
rood	-	ja	-
knorren	-	-	ja
brief	ja	-	-
tarwe	ja	-	-
huilen	-	-	ja
spinnen	kan	-	kan
weide	ja	-	-
bij	ja	-	-
plat	-	ja	-
hoog	-	ja	-

Opdracht 2: meervoudsvormen

Onderzoek m.b.v. de site <http://woordenlijst.org/> de meervoudsvormen van de zelfstandige naamwoorden hieronder.

Vul de tabel verder in.

Zelfstandig naamwoord	meervoud op -en	meervoud op -es
tarwe	-	-
bes	ja	-
groente	ja	ja
asperge	-	ja
brief	ja	-
bejaarde	ja	-
bij	ja	-
seconde	ja	ja
kers	ja	-
weide	ja	ja
rib	ja	-
rogge	-	-
weg	ja	-
ruimte	ja	ja
gedaante	ja	ja
geboorte	ja	ja

Hoofdregel

We schrijven de tussenklank als *-en* als het linkerdeel van de samenstelling een *zelfstandig naamwoord* is dat een meervoud heeft op *-en*, maar geen meervoud op *-es*.

In andere gevallen schrijven we *-e*.

Opdracht 3: de hoofdregel toepassen

Begrijp je de hoofdregel?

Maak samenstellingen, waarbij je gebruik maakt van de hoofdregel.

Licht in het kort toe waarom je voor *-en* of *-e* kiest.

Woorden	Samenstelling	Toelichting
hond + hok	honden h ok	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
rood + kool	rode k ool	Rood is geen zelfstandig naamwoord.
brief + bus	brieven e bus	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
knorren + pot	knorre r pot	Knorren is geen zelfstandig naamwoord.
groente + soep	groente s oep	Meervoud op <i>-en</i> en op <i>-es</i> .
spin + web	spinnen e web	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
geboorte + akte	geboorte e akte	Meervoud op <i>-en</i> en op <i>-es</i> .
tarwe + bloem	tarwe b loem	Tarwe heeft geen meervoudsvorm.
gedaante + verwisseling	gedaante e verwisseling	Meervoud op <i>-en</i> en op <i>-es</i> .
huilen + balk	huile b alk	Huilen is geen zelfstandig naamwoord.

kers + pit	kersenpit	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
rib + kast	ribbenkast	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
plat + land	platteland	Plat is geen zelfstandig naamwoord.
weg + kaart	wegenkaart	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
seconde + wijzer	secondewijzer	Meervoud op <i>-en</i> en op <i>-es</i> .
spin + wiel	spinnewiel	Spin is hier geen zelfstandig naamwoord. Het komt hier van het werkwoord <i>spinnen</i> .
asperge + teelt	aspergeteelt	Meervoud op <i>-es</i> .
bij + korf	bijenkorf	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
ruimte + gebrek	ruimtegebrek	Meervoud op <i>-en</i> en op <i>-es</i> .
bejaarde + huis	bejaardenhuis	Zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .

Belangrijkste uitzonderingen

Uitzondering 1

In samenstellingen met *zon*, *hel* en *maan* schrijven we *-e*.

Dus: zonnestraal, maneschijn, helleveeg.

Uitzondering 2

Bij *versterkingen* schrijven we *-e*.

Dus: beregoed, apetrots.

Opdracht 4: hoofdregel of uitzondering?

Maak samenstellingen, waarbij je speciaal let op uitzonderingen.
Licht in het kort toe waarom je voor *-en* of *-e* kiest.

kip + hok	kippenhok	Hoofdregel: zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
rogge + brood	roggebrood	Hoofdregel: rogge heeft geen meervoudsvorm.
zon + bloem	zonnebloem	Uitzondering: samenstelling met <i>zon</i> .
bes + sap	bessensap	Hoofdregel: zelfstandig naamwoord met meervoud op <i>-en</i> .
hel + vuur	hellevuur	Uitzondering: samenstelling met <i>hel</i> .
reus + mooi	reuzemooi	Uitzondering: versterking
hoog + school	hogeschool	Hoofdregel: hoog is geen zelfstandig naamwoord.

Tenslotte

Je hebt nu kennis gemaakt met de hoofdregel en de *belangrijkste* uitzonderingen.
Gebruik bij twijfel <http://woordenlijst.org/>.